

Kommunstyrelseförvaltningen

Enheten för civil beredskap

civilberedskap@harnosand.seDatum
2024-05-16Diarienummer
KS24-000074Ert datum
2024-02-16Er referens
LI2024/00248

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Yttrande över betänkande SOU 2024:8 - Livsmedelsberedskap för en ny tid

Allmänt

Härnösands kommun har valt att främst yttra sig över de delar av utredningen som rör kommuners ansvar.

Härnösands kommun instämmer med utredningens slutsats att målet med livsmedelsberedskapen ska vara att säkerställa att hela befolkningen över tid har tillgång till nödvändiga livsmedel.

För att uppnå det och för att få en god beredskap i hela Sverige anser Härnösands kommun att det är viktigt att livsmedelsberedskapen hänger ihop med det viktiga arbetet med försörjningsberedskap och civil beredskap i stort.

Att säkerställa tillgång till nödvändiga livsmedel för landets befolkning är inte en lokal fråga. Systemet för distribution av livsmedel är större än en kommuns geografiska område, varför lejonparten av ansvaret för samverkan och planering för distribution av livsmedel bör ligga nationellt (sektor) och regionalt (länsstyrelse eller civilområde), även om kommunen deltar.

Näringslivet (producenter, dagligvaruhandel och distributörer) och offentliga samhällsviktiga verksamheter som är beroende av offentliga måltider (särskilda boenden för äldre, sjukhus, kriminalvård, förskolor etc.) har ett stort ansvar för sin egen planering i enlighet med ansvarsprincipen, men de verksamheter som inte drivs i kommunal regi är helt frånvarande från förslaget till ny författning. För att få en fungerande helhet bör detta ansvar förtydligas. Ansvaret bör också innehålla ett tidsatt förmågekrav som harmoniserar med krav på totalförsvaret i stort.

Vid en samhällskris kommer kommunala resurser som fordon, reservkraftverk och nödvattenresurser, i enlighet med ansvarsprincipen och kommunens verksamhetsansvar, i första hand gå till de samhällsviktiga verksamheter som kommunen ansvarar för i vardagen. Om Sveriges kommuner ska få ett utökat ansvar utöver det som redan följer med verksamhetsansvaret och det geografiska områdesansvaret eller om det ansvaret förtydligas eller ändras på ett sådant sätt att det leder till behov av nya investeringar eller andra kostnadsökningar behöver dessa också finansieras centralt så att hela befolkningen, över tid har tillgång till

nödvändiga livsmedel och inte bara delar av befolkningen. Sådan finansiering bör ske som ett tillskott till de medel som tilldelas kommunerna för arbetet med civil beredskap och inte som avskilda medel för livsmedelsberedskap.

Kommentarer till författningsförslag

1 Kap §4 - Definitioner

befolkningen i kommunen: de personer som är folkbokförda i kommunen eller personer som inte endast tillfälligt vistas där.”

Härnösands kommun önskar att övergripande definitioner som *befolkningen i kommunen* samordnas med annan lagstiftning.

2 Kap §1 - Kommuners ansvar

Kommunen ska vidta förberedande åtgärder genom att analysera de behov som kan uppstå för befolkningen i kommunen vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen.

För att säkerställa att lagens syfte uppnås är det viktigt att analyser som ligger till grund för vilka behov som kan uppstå för befolkningen i en kommun är likvärdiga över landet. Då krävs tydliga riktlinjer och en standardiserad metod för genomförandet.

2 Kap 2§

Kommunen ska planera för hur nödvändiga livsmedel kan distribueras i kommunen vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen.

Härnösands kommun anser att ansvaret för planering av distribution av livsmedel i stort bör ligga på regional och nationell nivå efter som systemet för distribution av livsmedel är större än en kommuns geografiska område. Kommunens roll bör bestå av att i enlighet med det geografiska områdesansvaret ansvara för att samverka med lokala aktörer när det behövs i de frågor som kan och behöver lösas på lokal nivå.

2 Kap §3

Vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen eller en överhängande risk för en sådan störning i kommunen ska kommunen utifrån sina förutsättningar vidta lämpliga åtgärder för att upprätthålla tillgången till nödvändiga livsmedel för befolkningen i kommunen.

För att säkerställa att hela befolkningen över tid har tillgång till nödvändiga livsmedel behöver ansvar och förmågekrav vara tydliga. Uttryck som ”utifrån sina förutsättningar” riskerar att göra lagstiftningen verkningslös.

2 Kap 4§

Livsmedelsverket ska vägleda och följa upp kommunernas arbete med livsmedelsberedskap enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Tydlig, detaljerad vägledning och gemensam metod från livsmedelsverket för analys är avgörande för att planeringen ska säkerställa att hela befolkningen över tid har tillgång till nödvändiga livsmedel.

Uppföljning bör dock ske samlat från länsstyrelsen som redan följer upp kommunernas beredskapsarbete för att bidra till ett sammanhållet arbete med försörjningsberedskap och civil beredskap, samt att undvika dubbelarbete.

2 Kap 5§

Kommunen ska på begäran av Livsmedelsverket lämna information om kommunens arbete med livsmedelsberedskap som utförs enligt denna lag.

Om kommunerna istället för att lämna information till livsmedelsverket som föreslås, lämnar information till länsstyrelsen finns förutsättningar för ett mer sammanhållet arbete med civil beredskap och försörjningsberedskap.

2 Kap 6§

Kommunen ska på begäran av länsstyrelsen lämna information om
1. försörjningsbehovet för befolkningen i kommunen,
2. förutsättningarna för distribution av nödvändiga livsmedel, och
3. kommunens behov av statliga och internationella resurser.

Tydlig, detaljerad vägledning och en gemensam metod för att ta fram underlag är en förutsättning för att information som lämnas till länsstyrelserna ska bidra till att säkerställa att hela befolkningen över tid har tillgång till nödvändiga livsmedel.

Gällande förutsättningarna för distribution i punkt 2 bör kommunens del vara ett bidrag till en nationell och regional planering och inte en fristående lokal planering.

2 kap 7§

Kommunen ska verka för att informationen till befolkningen i kommunen samordnas i fråga om allvarliga störningar i livsmedelsförsörjningen.

Kommunens ansvar att samordna information till befolkningen vid extraordinära händelser regleras redan i annan lagstiftning.

Härnösands kommun

Andreas Sjölander (S)
Kommunstyrelsens ordförande